

ILJOVI RÁTHOVI

Bratislava 23. júla 1945

Milý Ilja!

Myslím, že treba zorganizovať v Bratislave nejakú Anglo-americkú spoločnosť pre nadviazanie, pestovanie a prehlbovanie vzťahov medzi zainteresovanou verejnosťou našou a Anglo-Američanmi. Nemusí to byť nič ohromného, stačí niekoľko prominentných ľudí z politického, kultúrneho a hospodárskeho života s jedným živým človekom, ktorý by zastával funkciu tajomníka.

Nazdávam sa, že Ty by si bol najvhodnejší pre zorganizovanie a pre vedenie takejto spoločnosti.

Išlo by o to, aby sa táto spoločnosť ujala hostí prichádzajúcich k nám zo západu, všimla si pozoruhodnejšie zjavy na západe na poli kultúrnom, hospodárskom i politickom, mala nejakú čítareň, kni-

JUDr. Ilja Ráth (1904-1987), právnik a prekladateľ, pred vojnou príležitostne prispieval do DAVu, po oslobodení pracoval na Najvyššom súde. Na Novomeského ponuku neodpovedal, lebo od jesene mal pôsobiť v Anglicku.

List podobného znenia napísal 27. VII. Novomeský aj vtedajšiemu povereníkovi sociálnej starostlivosti, spisovateľovi Ivanovi Horváthovi. Žiadal ho v ňom, aby sa podujal založiť spoločnosť pre kultúrne styky s Francúzskom, ktorá by začala činnosť od jesene.

Pre zaujímavosť uvádzame, že L. N. informoval 2. XI. 1945 M. Chorvátha, vtedy už prednostu sekcie B PŠO, že ho navštívil zástupca British Council Martin Blake a dohodovil sa s ním, že „i v Bratislave bude Britský inštitút, v ktorom bude knižnica, čítareň, špeciálne kurzy pre začiatočníkov a pokročilých, osobitné kurzy pre učiteľov. Inštitút sa bude starať o prednášky reprezentantov kultúrneho života, o výmenu rozličných kultúrnych hodnôt na poli hudby, literatúry, filmu atď.“ Predbežne budú v ústave pôsobiť dve osoby z Anglicka, neskôr päť, ostatný personál bude domáci.

hovňu, zásobovala naše ustanovizne novinami atď., materiálom z anglosaského sveta, skrátka bola pendantom Všeslovanskému združeniu, ktoré obdobnú činnosť vyvíja smerom na svet slovanský. Bolo by veľmi užitočné, keby takáto spoločnosť dala o sebe znať čo najskôr.

Aj tak sa bojím, že naši priatelia v Anglicku, ale i v Amerike si budú myslieť, že na nich zámerne zabúdame, hoci ide len o to, že pre nával iných robôt nedostali sme sa k tomu, aby sme ich čo len pozdravili. Doprava sa čoskoro obnoví a my si budeme môcť pozývať i ľudí zo západu. Myslím takého prof. Taylora z Oxfordu, na Com Younga a jeho paniu, na Scota Viatora, s ktorým som sa po starom porozprával pri pobyte v Londýne.

Prosím Ťa, ujmi sa tejto veci a daj mi prípadne vedieť, či a čo si podnikol pre založenie takejto spoločnosti.

Porúčam sa Ti

Tvoj
L. Novomeský